

fideles, dum hanc vitam degunt, summa conscientiae pace, et tranquillitate perfruuntur; deinde ejus virtute recreati, non secus atque Elias, qui in subcinericii panis fortitudine ambulavit usque ad montem Dei Horeb,¹ cum ex vita emigrandi tempus advenit, ad aeternam gloriam, et beatitudinem ascendunt.

48. Hæc omnia a Pastoribus latissime explicabuntur, si vel D. Joannis cap. 6. in quo multiplices hujus sacramenti effectus aperiuntur, tractandum sumpserint : vel admiranda Christi domini facta percurrentes ostenderint, cum eos jure ac merito beatissimos fuisse existimamus, in quorum tecta mortalis receptus est, vel qui illius vestis, aut fimbriæ tactu sanitatem recuperarunt, multo nos beatiores, et feliciores esse, in quorum animas immortalis gloria præditus ingredi non gravetur, ut ejus vulnera sanet omnia, eamque amplissimis muneribus ornatam, sibi conjungat.

49. *Triplex
modus sumendi
Eucharistiam:*

DISPOSITIONES. Verum docendum est, a quibus ingentes illi sacræ Eucharistiæ fructus, qui modo commemorati sunt, percipi possint : neque unam tantum esse communicandi rationem; ut fidelis populus discat meliora charismata æmulari. Recte igitur et sapienter majores nostri, ut in Tridentina Synodo legimus, tres hujus Sacramenti sumendi rationes distinxerunt.

sacramentaliter,

Alii enim sacramentum tantum accipiunt, ut peccatores, qui sacra mysteria impuro ore, et corde accipere non verentur, quos Apostolus ait indigne manducare, et bibere corpus Domini.² De his D. Augustinus ita scribit : Qui non manet in Christo, et in quo non manet Christus, procul dubio non manducat spiritualiter ejus carnem, licet carnaliter et visibiliter premat dentibus sacramenta corporis et sanguinis.³ Qui itaque hoc modo affecti sacra mysteria accipiunt, non solum ex his nullum capiunt fructum, sed, ipso Apostolo teste, judicium sibi manducant et bibunt.⁴ Alii vero spiritu tantummodo Eucharistiam sumere dicuntur : ii sunt, qui desiderio, et voto propositum cælestem illum panem comedunt, fide viva incensi, quæ per dilectionem operatur :⁵ ex quo si

spiritualiter,

¹ 3. Reg. XIX. 8. — ² 1. Cor. XI. 29. — ³ In Joann. tract. XXXVI, 18. — ⁴ 1. Cor. XI. 29. — ⁵ Gal. V. 6.

non omnes, maximos certe utilitatis fructus consequuntur. Alii denique sunt, qui sacramento, et spiritu, sacram Eucharistiam percipiunt; qui, cum ex Apostoli doctrina prius se probaverint,¹ ac veste nuptiali ornati ad divinam hanc mensam accesserint,² ex Eucharistia capiunt uberimos illos, quos antea diximus, fructus. Quare perspicuum est, eos se maximis, et cælestibus bonis privare, qui, cum ad corporis Domini sacramentum etiam sumendum parati esse possint, satis habent spiritu tantum sacram communionem accipere.

sacramentaliter et spiritualiter.

SED jam docendum est, qua ratione præparatos fidelium animos esse oporteat, antequam ad sacramentalem Eucharistiæ perceptionem veniant.

50.

Ac primum quidem, ut pateat eam præparationem maxime necessariam esse, Salvatoris nostri exemplum proponendum est. Nam, antequam apostolis pretiosi corporis, et sanguinis sui sacramenta daret, quamvis jam mundi essent, pedes eorum lavit,³ ut declararet omnem diligentiam adhibendam esse, ne quid nobis ad summam animi integritatem, et innocentiam desit, cum sacra mysteria percepturi sumus. Deinde vero fideles intelligant, quemadmodum si optime affecto, et præparato animo Eucharistiam aliquis sumat, amplissimis cælestis gratiæ muneribus ornatur : ita contra, si imparatus accipiat, non solum nihil commodi, sed maxima etiam incommoda, et detrimenta eum accipere. Optimis enim rebus, et maxime salutaribus hoc proprium est, ut, si in tempore iis utamur, vehementer prosint; sin alieno tempore adhibeantur, perniciem, et exitium afferant. Quare mirandum non est, ingentia quoque, et præclarissima Dei dona, cum bene constituto animo accipiuntur, ad cælestem gloriam consequendam maximo nobis adjumento esse; at vero, cum iis nos ipsos indignos præbemus, sempiternam mortem afferre. Id vero arcæ Domini exemplo comprobatur; arca enim fœderis, qua nihil præstantius Israëliticus populus habuit, cui etiam per illam maxima, et innumerabilia beneficia Dominus tribuerat, a Philisthæis ablata summam illis pestem, et calamitatem cum æterno dedecore conjunctam importa-

Perceptioni Eucharistiæ necessaria præparatio, nempe:

¹ 1. Cor. XI. 28. — ² Matt. XXII. 11. — ³ Joan. XIII. 5.

vit; ¹ sic etiam cibi, qui ore accepti in stomachum bene affectum illabuntur, corpora alunt, et sustentant; qui vero in stomachum vitiosis humoribus plenum infundi solent, graves morbos efficiunt.

51. PRIMAM itaque illam præparationem fideles adhibeant, ut discernant mensam a mensa, hanc sacram ab aliis profanis, cælestem hunc panem a communi. Atque hoc fit, cum certo credimus præsens esse verum corpus, et sanguinem Domini, quem in cælo angeli adorant, ad cuius nutum columnæ cæli contremiscunt, et pavent, cuius gloria plenum est cælum et terra.² Hoc nimirum est dijudicare corpus Domini, quod Apostolus admonuit :³ cuius tamen mysterii magnitudinem venerari potius oportet, quam in disputationibus ejus veritatem curiosius perquirere.

Altero vero illa præparatio maxime necessaria est, ut unusquisque a se ipso quærat, num pacem cum aliis habeat, num proximos vere atque ex animo diligat : Si ergo offers munus tuum ad altare, et ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid adversum te : relinque ibi munus tuum ante altare, et vade prius reconciliari fratri tuo : et tunc veniens offeres munus tuum.⁴

Deinde, conscientiam nostram scrutari diligenter debemus, ne forte exitiali aliquo peccato contaminati simus, cuius poenitere necesse sit, ut prius contritionis, et confessionis medicamento illud eluatur. Definitum est enim a sancta Tridentina Synodo, nemini licere, quem mortalis peccati conscientia stimulet, si sacerdotis facultas data sit, antequam se sacramentali confessione purgarit, quantumvis sibi contritus esse videatur, sacram Eucharistiam accipere.⁵

Præterea, taciti cum animis nostris cogitemus, quam indigni simus, quibus divinum hoc beneficium a Domino tribuatur : quare illud Centurionis, de quo idem ipse Salvator testatus est, se non invenisse tantam fidem in Israël, ex animo dicendum est : Domine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum.⁶

¹ I. Reg. V. — ² Psalm. XCVI. 7.; Job. XXVI. 11.; Is. VI. 3.; Heb. I. 6.; III. 3. — ³ I. Cor. XI. 19. — ⁴ Matt. V. 24. — ⁵ Sess. XIII. cap. 7 et can. 11. — ⁶ Matt. VIII. 10.

discernendus cælestis cibus a communi,

reconciliatio cum inimicis facienda :

conscientia scrutanda et a gravibus peccatis eluenda,

humilis præmitenda de se existimatio.

Exquiramus etiam a nobis ipsis, an illud Petri usurpare nobis liceat : Domine tu scis, quia amo te.¹ Meminisse enim oportet, eum, qui sine veste nuptiali in Domini convivio accubuerat, in tenebrosam carcerem coniectum, sempiternis pœnis addictum fuisse.²

NEQUE vero animi solum, sed etiam corporis præparatione opus est; nam jejuni ad sacram mensam accedere debemus, ita ut saltem a dimidia antecedentis diei nocte, usque ad illud temporis punctum, quo Eucharistiam accipimus, nihil omnino comederimus, aut biberimus. Postulat etiam tanti sacramenti dignitas, ut, qui matrimonio juncti sunt, aliquot dies a concubitu uxorum abstineant, Davidis exemplo admoniti, qui cum panes propositionis a sacerdote accepturus esset, purum se, et pueros suos ab uxorum consuetudine tres ipsos dies esse professus est.³

Hæc fere sunt, quæ maxime observari a fidelibus oportet, ut se ad sacra mysteria utiliter accipienda antea parent; reliqua enim, quæ hac in re providenda esse videantur, ad hæc ipsa capita facile redigi poterunt.

OBLIGATIO. Sed ne forte aliqui segniores ad hoc sacramentum percipiendum reddantur, quod tantam præparationem adhibere grave admodum, et difficile ducant, fideles sæpe admonendi sunt, omnibus eam legem propositam esse, ut sacram Eucharistiam accipiant. Præterea, constitutum est ab Ecclesia, ut, qui semel saltem singulis annis in Pascha non communicaverit, ab Ecclesia arceatur.

Neque tamen fideles hoc satis habeant, se hujus decreti auctoritati obtemperantes semel tantummodo corpus Domini quotannis accipere; verum sæpius iterandam Eucharistiæ communionem existiment. Utrum autem singulis mensibus, vel hebdomadis, vel diebus id magis expediat, certa omnibus regula præscribi non potest; verumtamen illa est sancti Augustini norma certissima : Sic vive, ut quotidie possis sumere.⁵ Quare Parochi partes erunt, fideles crebro adhortari, ut, quemadmodum corpori in singulos dies alimentum sub

¹ Joan. XXI. 17. — ² Matth. XXII. 11. — ³ I. Reg. XXI. 5. — ⁴ Serm. LXXXIV, 3 (in app.) cfr. epist. LIV. 3.

videndum an charitate præditi simus;

52. *jejunium et castitas.*

53. *Saltem semel in anno quis communicare tenetur.*

54. *Ad frequentem usum Eucharistiæ hortandi sunt fideles.*

ministrare necessarium putant : ita etiam quotidie hoc sacramento alendæ, et nutriendæ animæ curam non abjiciant; neque enim minus spirituali cibo animam, quam naturali corpus, indigere perspicuum est. Vehementer autem proderit hoc loco repetere maxima illa, et divina beneficia, quæ, ut antea demonstratum est, ex Eucharistiæ sacramentali communionem consequimur; illa etiam figura erit addenda, quod singulis diebus corporis vires manna reficere oportebat;¹ itemque sanctorum Patrum auctoritates, quæ frequentem hujus sacramenti perceptionem magnopere commendant. Neque enim unius sancti patris Augustini ea fuit sententia : Quotidie peccas : quotidie sume;² sed, si quis diligenter attenderit, eundem omnium Patrum, qui de hac re scripserunt, sensum fuisse, facile comperiet.

55.

*Varia
commu-
nionis di-
sciplina.*

Ac tempus quidem olim fuisse, cum fideles quotidie Eucharistiam acciperent, ex apostolorum actis intelligimus;³ omnes enim, qui tunc Christianam fidem profitebantur, vera et sincera charitate ita ardebant, ut, cum sine intermissione orationibus, et aliis pietatis officiis vacarent, quotidie ad sacra Domini corporis mysteria sumenda parati invenirentur. Eam postea consuetudinem, quæ intermitteri videbatur, Anacletus sanctissimus martyr, et Pontifex aliqua ex parte renovavit : præcepit enim, ut ministri, qui Missæ sacrificio interessent, communicarent : quod ab Apostolis constitutum esse affirmaret.⁴ Diu etiam in Ecclesia ille mos fuit, ut sacerdos, peracto sacrificio, cum Eucharistiam sumpsisset, ad populum, qui aderat, conversus, iis verbis ad sacram mensam fideles invitaret : Venite, fratres, ad communionem; tunc qui parati erant, summa cum religione sacrosancta mysteria sumebant. Sed cum deinde charitas, et pietatis studium adeo refrixisset, ut raro admodum ad communionem fideles accederent, sancitum est a Fabiano Pontifice,⁵ ut ter quotannis, Natali Domini, et Resurrectione, et Pentecoste omnes Eucharistiam sumerent; id quod postea a multis Conciliis, præsertim vero ab Agathensi primo confirmatum est.⁶ Ad extremum, cum eo res adducta esset, ut non modo sancta illa et salutaris præceptio non servaretur, sed in plures etiam

¹ Exod. XVI. — ² Serm. LXXXIV, 3 (in app.) epist. LIV, 3 — ³ Act. II, 42, 46.
⁴ Ap. Grat. p. 3 dist. II, c. 10. — ⁵ Ap. Grat. p. 3 dist. II, c. 16. — ⁶ Can. 16.

annos sacræ Eucharistiæ communicatio differretur, decretum est in Lateranensi Concilio, ut semel ad minus singulis annis in Pascha fideles omnes sacrum Domini corpus acciperent; qui vero id facere neglexissent, Ecclesiæ aditu prohiberentur.¹

56.

*Ante
usum ra-
tionis
communi-
care jam
non licet.*

VERUM quamvis hæc lex, Dei et Ecclesiæ auctoritate sancita, ad omnes fideles pertineat, docendum est tamen eos excipi, qui nondum rationis usum propter ætatis imbecillitatem habent : hi enim neque sacram Eucharistiam a profano et communi pane sciunt discernere, neque ad eam accipiendam pietatem animi, et religionem afferre possunt; atque id etiam a Christi domini institutione alienissimum videtur; inquit enim : Accipite, et comedite :² infantes autem idoneos non esse, qui accipiant, et comedant, satis constat. Vetus quidem illa fuit in quibusdam locis consuetudo, ut infantibus etiam sacram Eucharistiam præberent : sed tamen tum ob eas causas, quæ ante dictæ sunt, tum ob alias christianæ pietati maxime consentaneas jamdiu ejusdem Ecclesiæ auctoritate id fieri desiit. Qua vero ætate pueris sacra mysteria danda sint, nemo melius constituere poterit, quam pater, et sacerdos, cui illi confitentur peccata; ad illos enim pertinet explorare, et a pueris percunctari, an hujus admirabilis sacramenti cognitionem aliquam acceperint, et gustum habeant.

Amentibus præterea, qui tunc a pietatis sensu alieni sunt, sacramenta dare minime oportet : quamvis, si antequam in insaniam inciderint, piam, et religiosam animi voluntatem præ se tulerunt, licebit eis in fine vitæ ex Concilii Carthaginensis decreto Eucharistiam administrare;³ modo vomitionis, vel alterius indignitatis, et incommodi periculum nullum timendum sit.

57.

*Amentibus
quando
danda
Euchari-
stia.*

QUOD vero ad communicandi ritum pertinet, doceant Pastores sanctæ Ecclesiæ lege interdictum esse, ne quis sine ipsius Ecclesiæ auctoritate, præter sacerdotes, corpus Domini in sacrificio conficientes, sub utraque specie sacram Eucharistiam sumat; nam, ut a Tridentina Synodo explicatum est, quamvis Christus dominus in ultima cœna altissimum hoc sacramentum in panis, et vini speciebus instituerit, et

58.

*Sub utra-
que specie
communi-
care soli
sacerdoti
celebranti
licet.*

¹ Lat. IV, can. 21. — ² Matt. XXVI, 26. — ³ Conc. Carth. IV, 76.

apostolis tradiderit : ex eo tamen non efficitur, hanc legem a Domino salvatore constitutam esse, ut omnibus fidelibus sacra mysteria sub utraque specie administranda sint. Et enim idem Dominus noster, cum de hoc sacramento loqueretur, alterius tantum speciei sæpius meminit, ut cum inquit : Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum; et Panis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita : et, Qui manducat hunc panem, vivet in æternum.¹

59.
*Cur laicis
utriusque
speciei
usus non
concedatur.*

Multis vero, et iis quidem gravissimis rationibus adductam esse Ecclesiam patet, ut hanc potissimum sub altera specie communicandi consuetudinem non solum approbaret, sed etiam decreti auctoritate firmaret.

Primum enim maxime cavendum erat, ne sanguis Domini in terram funderetur : quod quidem facile vitari posse non videbatur, si in magna populi multitudine eum ministrare oportuisset. Præterea, cum sacra Eucharistia ægrotis præsto esse debeat, magnopere timendum erat, ne si diutius vini species asservaretur, coacesceret. Permulti præterea sunt, qui vini saporem, ac ne odorem quidem perferre ullo modo possint. Quare ne, quod spiritualis salutis causa dandum est, corporis valetudini noceret, prudentissime sancitum est ab Ecclesia, ut panis tantummodo speciem fideles acciperent. Accedit ad alias rationes, quod in pluribus provinciis summa vini penuria laboratur; neque id aliunde sine maximis impensis, ac nonnisi longissimis, et difficillimis itineribus, conveyi potest. Deinde, quod maxime omnium ad rem pertinet, convellenda erat eorum hæresis, qui negabant sub utraque specie totum Christum esse, sed corpus tantum exsanguem sub panis, sanguinem autem sub vini specie contineri asserebant. Ut igitur fidei catholicæ veritas magis ante omnium oculos poneretur, sapientissimo consilio alterius speciei, hoc est panis, communicatio inducta est. Sunt et aliæ rationes ab iis collectæ, qui de hoc argumento disserunt; quæ, si opus esse videbitur, a Parochis afferri poterunt.

60.
*Minister
sacra-
menti*

MINISTER. Jam de ministro, quamvis id a nemine fere ignorari possit, agendum est, ne quid prætermissum sit, quod ad hujus sacramenti doctrinam pertinere videatur; itaque

¹Joan. VI. 51.

tradendum est, solis sacerdotibus potestatem datam esse, ut sacram Eucharistiam conficiant, ac fidelibus distribuant. Eum autem morem in Ecclesia semper servatum esse, ut fidelis populus a sacerdotibus sacramenta acciperet, sacerdotes autem sacra facientes ipsi se communicarent, sancta Tridentina Synodus explicavit; ostenditque hanc consuetudinem tanquam ab apostolica traditione profectam, religiose retinendam esse; cum præsertim hujus rei illustre nobis exemplum Christus dominus reliquerit, qui sanctissimum corpus suum consecravit, et apostolis suis manibus porrexit.²

Verum, ut quacumque ratione tanti sacramenti dignitati consuleretur, non modo ejus administrandi potestas solis sacerdotibus data est, sed lege etiam Ecclesia vetuit, ne quis, nisi consecratus esset, sacra vasa, lintea, et alia instrumenta, quæ ad illius confectioem necessaria sunt, tractare, aut tangere auderet; modo gravis aliqua necessitas non incideret. Ex quo tum sacerdotes ipsi, tum reliqui fideles intelligere possunt, quanta religione, et sanctitate præditos esse oporteat, qui ad Eucharistiam vel consecrandam, vel administrandam, vel sumendam accedunt.

Quamquam, quod antea de ceteris sacramentis dictum est, ea non minus per improbos administrari, si, quæ ad illorum perfectam rationem attinent, rite servantur, idem valet in Eucharistiæ sacramento; neque enim hæc omnia ministrorum merito niti, sed Christi domini virtute, et potestate geri credendum est.

Hæc sunt, quæ de Eucharistia, ut sacramentum est, explicanda erunt.

SACRIFICIUM. Nunc, quod restat dicendum, ut sacrificium est, explanare oportet; ut intelligant Parochi quæ potissimum de hoc mysterio, quemadmodum sancta Synodus decrevit, dominicis et festis diebus fidei populo tradere debeant.³ Etenim hoc sacramentum non solum thesaurus est cælestium divitiarum; quo si bene utamur, Dei gratiam nobis conciliamus, et amorem : sed in eo præcipua quædam ratio inest, qua ei pro immensis in nos collatis beneficiis ali-

² Sess. XIII. cap. 8 et can. 10. — ³ Matth. XXVI. 26.; Marc. XIV. 22. —
³ Sess. XXII. Cap. 8.

*Euchari-
stiæ solus
sacerdos.*

61.
*Vasa et
lintea sa-
cra tange-
re laicis
prohibi-
tum.*

62.
*Improbi-
tas mini-
stri san-
ctitatem
Euchari-
stiæ non
minuit.*

quam gratiam referre possimus. At vero hæc victima si rite, et legitime immoletur, quam grata et accepta Deo sit, ex hoc colligitur. Si enim veteris legis sacrificia, (de quibus scriptum est : Sacrificium et oblationem nolui :¹ et iterum : Si voluisses sacrificium, dedissem utique : holocaustis non delectaberis) :² ita placuerunt Domino, ut scriptura Deum odoratum esse odorem suavitatis, id est, grata ei et accepta fuisse, testetur :³ quid nobis sperandum de eo sacrificio, in quo ille ipse immolatur, atque offertur, de quo cælestis vox bis audita est : Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui.⁴ Hoc igitur mysterium Parochi diligenter exponent, ut cum fideles ad rem divinam convenerint, attente, et religiose sacra illa, in quibus intersunt, meditari discant.

64. *Duabus de causis instituta est Eucharistia.*

IN primis autem docebunt, Eucharistiam duabus de causis a Christo domino institutam esse; altera est, ut cæleste animæ nostræ alimentum esset, quo vitam spiritualem tueri, et conservare possemus : altera, ut Ecclesia perpetuum sacrificium haberet, quo peccata nostra expiarentur, et cælestis pater, sceleribus nostris sæpe graviter offensus, ab ira ad misericordiam, a justæ animadversionis severitate ad clementiam traderetur. Hujus rei figuram, et similitudinem in agno Paschali licet animadvertere, qui ut sacrificium et sacramentum a filiis Israël offerri, et comedi consueverat. Nec vero, cum Salvator noster Deo Patri seipsum in ara crucis oblaturus esset, ullam suæ erga nos immensæ charitatis illustriorem significationem dare potuit, quam cum nobis visibile sacrificium reliquit, quo cruentum illud semel in cruce paulo post immolandum instauraretur, ejusque memoria usque in finem sæculi quotidie summa cum utilitate ab Ecclesia per univversum orbem diffusa coleretur.

65. *Sacrificium inter et Sacramentum differentie.*

Differunt autem plurimum inter se hæc duæ rationes : sacramentum enim consecratione perficitur, omnis vero sacrificii vis in eo est, ut offeratur. Quare sacra Eucharistia, dum in pyxide continetur, vel ad ægrotum defertur, sacramenti, non sacrificii rationem habet : deinde etiam, ut sacramentum est, iis, qui divinam Hostiam sumunt, meriti causam affert, et omnes illas utilitates, quæ supra commemoratæ sunt ; ut

¹ Psal. XXXIX. 7. — ² Psal. L. 18. — ³ Gen. VIII. 21. — ⁴ Matt. III. 17.

autem sacrificium est, non merendi solum, sed satisfaciendi quoque efficientiam continet; nam ut Christus dominus in passione sua pro nobis meruit, ac satisfecit : sic qui hoc sacrificium offerunt, quo nobiscum communicant, Dominicæ passionis fructus merentur, ac satisfaciunt.

JAM de hujus sacrificii institutione nullum ambigendi locum sancta Tridentina Synodus reliquit : declaravit enim, in extrema cœna a Christo domino institutum esse; simulque anathemate eos damnavit, qui asserant, verum et proprium sacrificium Deo non offerri; aut offerre, nihil aliud esse, quam Christum ad manducandum dari.

Nec vero illud prætermisit, quin diligenter explicaret, uni Deo sacrificium fieri; nam etsi Ecclesia interdum missas in memoriam, et honorem sanctorum celebrare consuevit; non tamen illis sacrificium, sed uni Deo, qui sanctos immortalis gloria coronavit, offerre docuit. Quare nec sacerdos umquam dicere solet: Offero tibi sacrificium, Petre vel Paule; sed, dum uni Deo immolat, gratias illi agit pro beatissimorum martyrum insigni victoria; eorumque patrocinium ita implorat, ut ipsi pro nobis intercedere dignentur in cælis, quorum memoriam facimus in terris.¹

Hæc autem, quæ de hujus sacrificii veritate a catholica Ecclesia tradita sunt, ex Domini verbis accepit; cum extrema illa nocte hæc ipsa sacra mysteria apostolis commendans : Hoc facite, inquit, in meam commemorationem.² Eos enim, quemadmodum a sancta Synodo definitum est, tunc sacerdotes instituit, præcepitque, ut ipsi, et qui eis in sacerdotali munere successuri essent, corpus ejus immolarent, et offerrent; atque id etiam Apostoli verba ad Corinthios scripta satis demonstrant, cum ait : Non potestis calicem Domini bibere, et calicem dæmoniorum : non potestis mensæ Domini participes esse, et mensæ dæmoniorum.³ Ut enim pro dæmoniorum mensa altare, in quo eis immolabatur, intelligendum est : ita etiam (ut, quod Apostolus proponit, probabili argumentatione concludatur) mensa Domini nihil aliud, nisi altare, in quo sacrificium Domino fiebat, significare potest.

¹ Aug. cont. Faust. lib. XX. c. 21. — ² Luc. XXII. 19.; 1. Cor. XI. 24. — ³ 1. Cor. X. 20.

66. *Sacrificium missæ a quo et quando institutum.*

67. *Soli Deo sacrificium offerendum, et non sanctis.*

68. *Veritas sacrificii ex scripturis ostenditur.*

69. *Eucharistiae sacrificii figuræ et prophetiæ.*

Quod si ex veteri testamento hujus sacrificii figuras, et oracula requiramus: primum quidem de eo Malachias aperitissime vaticinatus est his verbis: Ab ortu solis usque ad occasum magnum est nomen meum in gentibus, et in omni loco sacrificatur, et offertur nomini meo oblatio munda: quia magnum est nomen meum in gentibus, dicit Dominus exercituum. Præterea, hæc hostia tam ante, quam post latam legem, variis sacrificiorum generibus prænunciata est. Etenim bona omnia, quæ iis sacrificiis significabantur, hæc una victima, tamquam omnium perfectio, et absolutio, complexa est. Verumtamen nulla in re ejus imaginem magis expressam licet videre, quam in Melchisedech sacrificio; ipse enim Salvator sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in æternum constitutum declarans, corpus, et sanguinem suum in extrema cœna sub speciebus panis, et vini Deo Patri obtulit.²

70. *Sacrificium missæ et sacrificium crucis sunt unum et idem.*

Christus et sacerdotes sunt unus sacerdos.

Unum itaque et idem sacrificium esse fatemur, et haberi debet, quod in missa peragitur, et quod in cruce oblatum est: quemadmodum una est, et eadem hostia, Christus videlicet dominus noster qui seipsum in ara crucis semel tantum modo cruentum immolavit. Neque enim cruenta, et incruenta hostia sunt duæ hostiæ, sed una tantum; cujus sacrificium, postquam Dominus ita præcepit: Hoc facite in meam commemorationem, in Eucharistia quotidie instauratur. Sed unus etiam, atque idem sacerdos est Christus dominus; nam ministri, qui sacrificium faciunt, non suam, sed Christi personam suscipiunt, cum ejus corpus et sanguinem conficiunt; id quod et ipsius consecrationis verbis ostenditur; neque enim sacerdos inquit: Hoc est corpus Christi, sed: Hoc est corpus meum: personam videlicet Christi domini gerens, panis, et vini substantiam in veram ejus corporis, et sanguinis substantiam convertit.

71. *Missæ est et laudis et propitiationis sacrificium.*

QUÆ cum ita sint, sine ulla dubitatione docendum est, id quod etiam sancta Synodus explicavit, sacrosanctum Missæ sacrificium esse non solum laudis, et gratiarum actionis, aut nudam commemorationem sacrificii, quod in cruce factum est: sed vere etiam propitiatorium sacrificium, quo

¹ Malach. I. 11. — ² Hebr. VII. 3.

Deus nobis placatus, et propitius redditur. Quare si puro corde, et accensa fide, et intimo nostrorum scelerum dolore affecti hanc sanctissimam Hostiam immolemus, et offeramus; dubitandum non est, quin misericordiam a Domino consecuturi simus, et gratiam in auxilio opportuno; hujus enim victimæ odore ita delectatur Dominus, ut gratiæ, et pœnitentiæ donum nobis impertiens peccata condonet. Quamobrem et solemnissimæ illa Ecclesiæ precatio: Quoties hujus hostiæ commemoratio celebratur, toties opus nostræ salutis exercetur, nimirum uberrimi illi cruentæ hostiæ fructus per hoc incruentum sacrificium ad nos manant.

Deinde vero hujus sacrificii eam vim esse, Parochi docebunt, ut non solum immolanti, et sumenti prosit, sed omnibus etiam fidelibus, sive illi nobiscum in terris vivant, sive jam in Domino mortui, nondum plane expiati sint. Neque enim minus ex apostolorum certissima traditione pro his utiliter offertur, quam pro vivorum peccatis, pœnis, satisfactionibus, ac quibusvis calamitatibus, et angustiis. Ex quo facile perspicitur, omnes missas communes censendas esse, ut quæ ad communem omnium fidelium utilitatem, et salutem pertineant.

HABET autem hoc sacrificium multos, eosque maxime insignes, et solemnes ritus, quorum nullus supervacaneus, aut inanis existimandus est: verum omnes eo spectant, ut tanti sacrificii majestas magis eluceat, et salutaribus mysteriis intuendis ad rerum divinarum, quæ in eo sacrificio occultæ sunt, contemplationem fideles excitentur. Sed de his nihil est ut plura dicamus: tum quia hoc argumentum longiorem explicationem postulare videtur, quam propositæ institutioni conveniat; tum quia innumerabiles pene libellos, et commentarios, qui de hac re a piis et doctissimis viris conscripti sunt, sacerdotes in promptu habebunt.

Hactenus igitur satis fuerit, earum rerum, quæ ad Eucharistiam (tum qua sacramentum, tum qua sacrificium fit) pertinent, potiora capita, juvante Domino, exposuisse.

¹ Dom. IX. post Pent.

72. *Missæ vivis et defunctis fidelibus prodest.*

73. *Ceremoniæ.*